

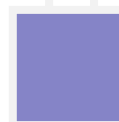
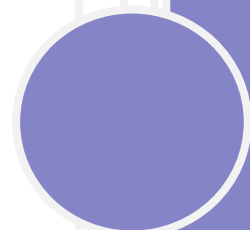
ELEVER I STORE SPECIFIKKE SKRIFTSPROGLIGE VANSKELIGHEDER

En guide til de fagprofessionelle

Læsekonsulent Ulla Rasmussen

18. januar 2019

ELEVER I STORE SPECIFIKKE SKRIFTSPROGLIGE VANSKELIGHEDER

*En guide til de fagprofessionelle*Indholdsfortegnelse:

Fælles praksis	2
Praksisnær kompetenceudvikling i forhold til inklusion af ordblinde	2
Baggrund	3
Definition og kendetegn på dysleksi	3
Børnehaveklassen	4
Tidlig identifikation af børn med forøget risiko for læsevanskeligheder	5
1.-3. klasse	6
De senere klasser	7
National ordblindedtest og retskrav	8
Prøver på særlige vilkår	9
Et intensivt længerevarende læsekursus har følgende formål	10
Generelt for alle klassetrin	10
Kompenserende IT-programmer til brug i skolen og i hjemmet.	11
Generelle pædagogiske tiltag	11
Hvad nytter?	12
Bilag 1 DVO-screening	13
Bilag 2 Køreplan for testtagning	15
Bilag 3 Kort vejledning til national ordblindedtest og overgang til ungdomsuddannelser	16

Fælles Praksis

I Slagelse kommune er der et politisk ønske om den nødvendige støtte til elever med dyslektiske udfordringer. Skolereformen har som et af de nationale mål, at alle elever skal udfordres, så de bliver så dygtige, som de kan. Derfor ønsker vi i Center for Skole at etablere og udvikle en *fælles praksis* for elever med særlige støttebehov.

Alle skoler tester kontinuerligt elever i forhold til den sproglige og skriftsproglige udvikling. I indskolingens etablerer den enkelte skole bogstav- og minilæsekurser for elever, der har behov for det. Vi er bevidste om, at der fortsat er en gruppe af elever, der har brug for længerevarende intensive kurser for at blive støttet i deres læringsmål. Med udgangspunkt i dette tænker vi, at skolerne kan indgå i partnerskab om etablering af længerevarende kurser i op til 12 uger. Dette er nødvendigt i relation til det antal skoler, kommunen har i forskellige størrelser.

Det er fortsat betydningsfuldt i forhold til det enkelte barn, at der sker videndeling mellem de interessenter, der nødvendigvis vil være omkring læringsforløbet for det enkelte barn på et længerevarende kursus. Koordineringen mellem læsevejlederne på skolerne bliver således vigtig.

Det er skolelederens ansvar at have et beredskab, som gør det muligt at vurdere en elevs undervisningsmæssige behov, hvor der kan være anledning til bekymring. Indsatser besluttet lokalt på den enkelte skole.

Praksisnær kompetenceudvikling i forhold til inklusion af ordblinde elever i Slagelse kommune- Projekt "Next Level"

En elevs vanskeligheder skal altid ses i den sammenhæng, som vanskelighederne viser sig i. Dette gælder også, når opmærksomhed er på ordblindhed. Omkring fem procent af eleverne i en klasse er mere eller mindre ordblinde. Dette sætter dem i en udsat position i forhold til det, som foregår i timerne. Hovedparten af disse elever kan få et godt udbytte ud af undervisningen, hvis denne er justeret efter det. Det er dog ikke tilstrækkeligt, at eleverne kompenseres med it-redskaber. Det er afgørende, at de også modtager kvalificeret læse-, stave- og skriveundervisning, der bidrager til, at den ordblinde fortsat udvikler sine færdigheder.

Center for Skole har igangsat et praksisnært projekt sammen med CSU for at medvirke til, at ordblinde elever får mulighed for at lære på lige fod med deres klassekammerater.

Projekt "Next Level" har til formål at ruste lærere og pædagoger til at justere på den daglige undervisning. CSU faciliterer den pædagogiske, praktiske og didaktiske anvendelse af IT-

teknologien i undervisningen af de ordblinde elever. På hver skole uddannes nogle lærere til at være superbrugere i forhold til elevernes læring og til at være medvirkende til implementering af teknologien i alle klasser i alle fag.

Baggrund

Ordblinde elever har markante vanskeligheder med at lære at læse og skrive. Der er tale om store vedvarende afkodningsvanskeligheder, som har vidtrækkende konsekvenser - ikke bare for skoleforløbet, men også for livet efter skolen. Dysleksi/ordblindhed er en særlig form for læsevanskelighed.

I det følgende er fokus rettet mod dyslektiske vanskeligheder, men guiden kan også finde anvendelse, hvis læsevanskelighederne ikke skyldes dysleksi.

Diagnoser giver i sig selv ikke adgang til specialpædagogisk bistand eller specialundervisning.

Diagnoser bidrager med et fokus i planlægningen af undervisningen.

Definition, formuleret af professor Carsten Elbro i Danmarks Nationalleksikon (1992):

”Ordblindhed, dysleksi, markante vanskeligheder ved at lære at læse og skrive, som beror på langsom og upræcis omsætning af bogstaver og bogstavfølger til sproglyde. Ordblinde har særlig svært ved ord, som de ikke har set før. Læse- og stavfejlene er ofte i modstrid med almindelige forbindelser mellem bogstav og lyd, fx kulde læst som kunne, og dig skrevet din.”

”Ordblindhed optræder også hyppigt sammen med andre sprogsvanskeligheder (dysfasi). ”

Dysleksi er medfødt og årsagen til dysleksi ligger i generne. Men selvom man er genetisk disponeret for dysleksi, vil omfanget af vanskelighederne variere meget fra person til person.

Dysleksi har intet at gøre med barnets indlæringspotentiale.

De allerfleste kan overvinde vanskelighederne mere eller mindre vha. hårdt arbejde og intensiv pædagogisk indsats.

Kendetegn

Symptomerne på dysleksi varierer, men man skal være opmærksom på følgende:

- Omfattende vanskeligheder med at huske, hvilke sproglyde (fonemer), som hører til de forskellige bogstavtegn
- Eleven lyderer (læser bogstav for bogstav) både kendte og ukendte ord
- Lav læsehastighed
- Store stavvanskeligheder f.eks. klyngeudfordringer og ordlængdeudfordringer

Der er sjældent én specifik vanskelighed, der er mange overlap. Eleverne har sjældent kun dysleksi. Derfor er det meget vigtigt, at elever med sprogvanskeligheder, ADHD eller autisme også får specifik dysleksiundervisning.¹

Ifølge Carsten Elbro² vil et forsigtigt skøn være, at ca. hver fjerde ordblind også har ADHD. Udfordringerne er ikke forbundne, og de skal afhjælpes hver for sig.

Der er lige så mange ordblinde børn blandt børn med dansk som andetsprog, og derfor er det vigtigt, at undervisningen imødekommes med samme metoder, som hos andre ordblinde.

Børnehaveklassen:

På alle folkeskoler i kommunen anvendes testen "Læseevaluering på begyndertrinnet". Den kan give en viden om, hvordan de basale forudsætninger for læsning er udviklet hos det enkelte barn. Hermed kan den medvirke til, at man får et mere nuanceret billede af det enkelte barns læseforudsætninger – også i forhold til risikotegn for ordblindhed.

Der arbejdes i børnehaveklassen systematisk med sproglig opmærksomhed (fonologisk opmærksomhed), legeskrivning og bogstavindlæring. Der tilrettelægges et skriftsprogstimulerende miljø i børnehaveklassen, hvor børnene bliver inspireret til at udforske tale- og skriftsproget på deres egne præmisser og tage det med ind i deres leg. På denne måde vil en del af børnene lære sig at skrive og læse i forskellig grad, inden de begynder i 1. klasse.

Den forebyggende indsats bør prioriteres højt i børnehaveklassen. Screeningsmaterialer, der anvendes i børnehaveklassen, er "Læseevaluering på begyndertrinnet", delprøverne "store bogstaver", "vokaler" og "find billedet" i august /september og delprøverne "alle bogstaver", "konsonanter" og "forlyd og rimdel" i april/ maj.

¹ Professor Jacob Åsberg Johnels, docent og lektor Gøteborg Universitet.

² Carsten Elbro Professor i læsning, dr. Phil. I ordblindhed ved Center for Læseforskning

Tidlig identifikation af børn med forøget risiko for læsevanskeligheder

Ministeriet for Børn og Undervisning har udviklet et testmateriale, som skolerne kan bruge til at opdage elever i børnehaveklassen og første klasse, der er i risiko for at udvikle ordblindhed. I modsætning til den nationale ordblindetest er risikotesten ikke digital, men papirbaseret.

Testen hedder "Dynamisk Afkodningstest" og afdækker, hvor let en elev har ved at lære sig basale afkodningsfærdigheder. Det er altså ikke elevens aktuelle færdighedsniveau, der testes, som det er ved en traditionel testning. Testen har til formål at afdække læringspotentialer inden for et givet område. Ordblinderisikotesten er udviklet til brug af læsevejledere i børnehaveklassen og i første klasse.

Link til vejledningen:

www.videnomlaesning.dk/media/2365/vejledning-til-ordblinderisikotesten.pdf

Uanset om skolen vælger at benytte risikotesten eller en anden test, er det vigtigt, at børn i risiko for udvikling af afkodningsvanskeligheder identificeres tidligt, så der kan sættes ind med målrettede og særlige tilrettelagte indsatser, der kan støtte og fremme elevernes faglige udvikling.

Forebyggelse i 0-1.klasse særlig støtte til risikobørn

Indhold: Fokus på direkte, kritiske forudsætninger:

- bogstavkendskab –med støtteord (form som bogstav)
- sproglysanalyse –større enheder før små, mange kroge i hver lyd
- forsøg med lydanalyse, stavning og læsning af lydrette ord

Organisation: små grupper, 30 min dagligt til afkodning (Connor m.fl., 2013).

Underviserforudsætninger i fonetik og lydprincippet er afgørende; *noget* kan dog indbygges i dialogisk oplæsning; *noget* i spil³.

Støttebilleder med bogstavform

³ Carsten Elbro 5. dec. 2018, konferencen ORD 18

1.-3. klasse

Når eleven går i indskolingen skal man være opmærksom på følgende risikotegn.

- Fortsatte vanskeligheder med at lære alfabetet og omsætte bogstav til lyd og bogstavfølger til ord
- Vanskeligheder med hurtigt at genkende hyppige ord i læsning
- Vanskeligheder med stavning
- Vanskeligheder med at lære tabeller og løse matematikopgaver

Det systematiske arbejde med sproglig opmærksomhed og læseindlæring fortsættes. Udvikling af gode afkodningsfærdigheder og læseforståelse bør på dette trin vægtes ligeligt. Der er en nær sammenhæng mellem sprogudviklingen og forståelsen af hørte og læste tekster, som ikke kun findes i bøger, men også på skærm, telefon, plakater m.m.

Screeningsmateriale, der anvendes i 1. klasse er "Ordlæseprøve 1, Skriftsproglig udvikling" fra Hogrefe og i 2. klasse de nationale test i læsning.

Der kan anvendes LUS, øvrige test fra "Skriftsproglig udvikling" samt andre relevante materialer.

I 3. klasse anvendes " Sætningslæseprøve 2, Skriftsproglig udvikling" fra Hogrefe, evt. de frivillige nationale test. I slutningen af 2. klasse tages DVO ´s screening (screening udviklet af Dansk Videncenter for Ordblindhed), se bilag 1, side 13 og 14.

Viser DVO- screeningen, at der er afkodningsvanskeligheder, tilbydes et særligt tilrettelagt kursus på minimum 4 uger á 5 timer. Ved vedvarende problemer er det afgørende, at der laves en afdækning og beskrivelse af elevens læsevanskeligheder og strategier. Resultatet drøftes i skolens ressourcecenter samt med elev og forældre. Der skal foreligge en individuel test (som minimum en IL-prøve, men gerne suppleret med andre). Se "køreplan for afdækning af elever i store læse- og skrivevanskeligheder", bilag 2 side 15.

Den pædagogiske indsats i forhold til elever i store læse- og skrivevanskeligheder evalueres minimum en gang årligt, og herefter tages der stilling til det fortsatte arbejde. De individuelle tests foretages af skolens testlærer, og tolkningen af resultaterne kan konfereres med psykolog og eller kommunens konsulenter.

De senere klasser:

Efter 3. klasse skal skolen i samarbejde med forældrene være opmærksomme på dyslektiske elever, der er kendetegnet ved følgende risikotegn:

- Læser meget langsomt og upræcist

- Vanskeligheder med at stave
- Vanskeligheder med at lære fremmedsprog

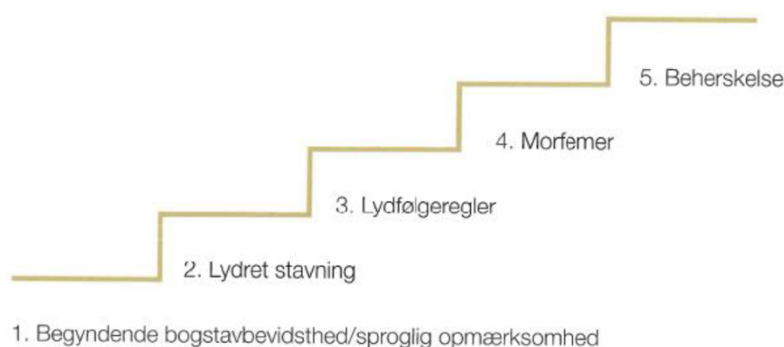
Fra mellemtrinnet og frem forventes det, at eleverne i folkeskolen kan tilegne sig viden via læsning. Elever med dysleksi bliver udfordret i særlig høj grad af dette spring i omgivelsernes forventning til læsefærdighed, ligesom de igen bliver udfordret ved skift i uddannelsesniveau. Derfor kan dysleksien vise sig relativt sent, eller man kan få vanskelighederne "igen".

Elever, der fortsat har store læsevanskeligheder, bør udover differentiering i klassen tilbydes en særlig tilrettelagt læseundervisning på skolen eller på en anden skole jvf. partnerskabsaftalerne.

Vanskeligheder med at lære at læse påvirker ofte elevernes selvopfattelse og kan på samme måde nedsætte deres motivation for skolearbejdet. På sigt kan vedvarende afkodningsvanskeligheder begrænse elevens forståelse af læste tekster, ligesom stavevanskeligheder påvirker elevens skriftlige fremstilling. Alvorlige afkodningsvanskeligheder kan således have store og omfattende negative konsekvenser for elevens samlede faglige udvikling.

Ordblinde elever skal have flere øvelser, mere tid, mere tydelighed, men samme rækkefølge i undervisninger, se herunder

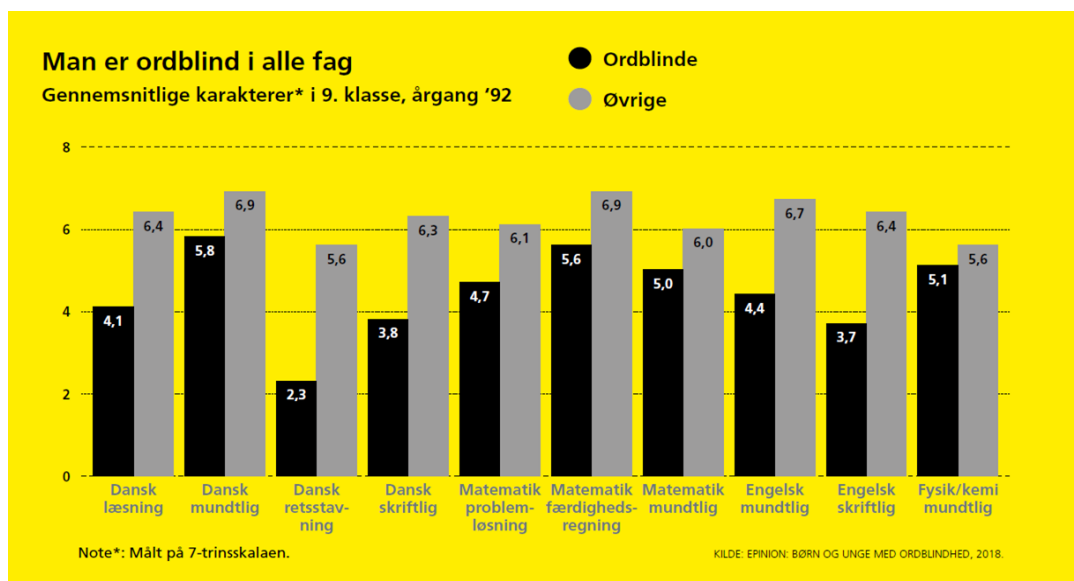
Stavetrin

Fra Grete Wiemann Borregaard: *Stavning i grundskolen. Hvad gør vi?* (2. udg. 2018)

En elev er ikke kun ordblind i danskfaget.

Eleven er ordblind i alle fag. Derfor er det noget, alle lærere må forholde sig til og have faglige strategier til at håndtere.

National ordblindetest

Ordblindetesten kan bruges fra slutningen af 3. klasse og tages i månederne marts, april, maj eller juni. Inden eleven indstilles til en ordblindetestning, **skal** der være en begrundet mistanke, og mistanken har været forsøgt afhjulpnet med systematisk og direkte undervisning i skriftens lydprincip. Testen skal bruges som dokumentation af elevens vanskeligheder ved indmeldelse i NOTA og ved overgang til ungdomsuddannelsen. Testen tages, og resultat opgøres på nettet. Testen anbringer eleven i en af tre grupper: Rød, gul eller grøn.

Den røde gruppe – ordblind, den gule gruppe – usikker fonologisk kodning, den grønne gruppe – ikke ordblind

Der er ikke skarpe grænser for ordblindhed. Skellet mellem ordblind og ikke-ordblind er ikke kategorisk – der er tale om en glidende overgang. Elever, der falder uden for den vedtagne grænse for ordblindhed, kan også have svage fonologiske afkodningsfærdigheder (den gule gruppe) og bør således modtage en kvalificeret læseundervisning tilpasset deres behov.

Behov for it-støtte.

Ordblindetesten bør endvidere følges op med en prøve i tekstlæsning, der i sværhedsgrad afspejler de læsekrav eleven møder i sin hverdag. Undersøgelsen danner baggrund for en kvalificeret vurdering af elevens behov for it-støtte i forbindelse med læse- og skriveopgaver. It-støtte er imidlertid ikke et undervisningsmiddel, og kan ikke erstatte kompetent læse- og skriveundervisning.

Vejledning til Ordblindetesten

<https://ordblindetest.nu/vejleder/login.jsp?message=bad%20login>

Se desuden "Kort vejledning til national ordblindetest og overgang til ungdomsuddannelser

Bilag 3 side 16.

Forældres Retskrav

Lovforslaget om opfølgning på folkeskolereformen blev vedtaget i februar 2017. En del af lovforslaget betyder, at forældre har fået retskrav på en ordblindetest af deres barn **én** gang i skoleforløbet fra den 1. marts på 4. klassesetrin.

http://www.ft.dk/RIpdf/samling/20161/lovforslag/L109/20161_L109_som_vedtaget.pdf

Dette gælder en hvilken som helst ordblindetest- altså ikke nødvendigvis den Nationale ordblindetest.

Formidling af testresultat til forældre

Det anbefales, at resultatet af ordblindetesten formidles til forældrene mundtligt på et møde, hvor resultatet forklares, og hvor der er mulighed for at få besvaret spørgsmål.

Ordblinderapporten udleveres til forældrene. Forældre bør samtidig få information om, hvilken form for indsats og hvilke hjælpemidler resultatet giver anledning til, og hvordan skolen vil følge op på, om eleven udvikler sine læse- og stavefærdigheder. Denne information bør tillige formidles til klassens lærere, så de har mulighed for at tilgodese elevens forudsætninger og behov i undervisningen.

Prøver på særlige vilkår og fritagelser

Ordblinde elever kan gå til prøver på særlige vilkår f.eks. få forlænget tid til prøven, indtale svar, eller andre former for særlige prøvevilkår.

Hvis prøven skal aflægges på særlige vilkår, så se vejledningen fra januar 2019

<http://uvm.dk/Uddannelser/Folkeskolen/Folkeskolens-proever/Tilrettelaeggelse/Proeve-paa-saerlige-vilkaar-og-fritagelser>

Få desuden overblik over folkeskolens prøver, datoer for prøver, tilmelding, afholdelse m.m. på

www.uvm.dk/fp

Om tilladte hjælpemidler ved afgangsprøverne:

<http://www.uvm.dk/Uddannelser/Folkeskolen/Folkeskolens-proever/Afholdelse/Tilladte-hjaelpemidler?smarturl404=true>.

Hvad skolelederen må tilbyde en elev til prøve på særlige vilkår afhænger ikke af, hvad eleven anvender af kompenserende teknologier i dagligdagen. Prøve på særlige vilkår afhænger af elevens funktionsnedsættelse. Og derudover skal eleven så være vant til at anvende de kompenserende hjælpemidler, som man tilbyder til prøve på særlige vilkår, i den daglige undervisning.

Et intensivt længerevarende læsekursus har følgende formål:

- at arbejde koncentreret med den enkeltes elevs læsefærdighed
- at kvalificere eleven til at udnytte de muligheder, der er i IT, som et kompenserende- og kvalificerende værktøj. Der arbejdes såvel med generelle computerfærdigheder som med de specielle programmer, der er målrettet den enkelte elev
- at arbejde med elevens selvforståelse: – Hvad vil det sige at være i store læsevanskeligheder/dyslektiske vanskeligheder? - Hvad betyder det for mig?
- at give eleven viden om, hvor og hvordan man finder materialer med oplæsningsstøtte, f.eks. Folkebiblioteket, NOTA og lign.
- at give eleven selvtillid i forhold til anvendelsen af computer, Ipad og telefon samt en sikkerhed i at anvende relevante programmer i forhold til den enkeltes behov

Forældrene skal altid inddrages i skolens overvejelser om at indstille en elev til intensivt læsekursus og orienteres om præmisserne for deltagelse.

Generelt for alle klassetrin

For at overvinde vanskelighederne skal man have en individuelt tilpasset læseundervisning, hvor både eleven selv og forældrene får information om, hvad der skal arbejdes særligt med, hvorfor og hvordan. Jo tidligere, der iværksættes tiltag, jo lettere kan vanskelighederne overvindes!

Indsatsen bør understøttes med IT-teknologier som pc'er, Ipad og telefon med relevante kompenserende og støttende programmer. Dette betyder, at elever med dyslexi får mulighed for en ligeværdig deltagelse i undervisningen, idet de får en funktionel læseundervisning "med ørerne", når teksten læses op. Eleverne kan jo ikke afkode – men godt forstå - indholdet i tekster. Dette skaber en højere grad af selvhjulpethed i undervisningssituationen. Udstyret og programmerne skal tilpasses den enkelte elevs behov.

Kompenserende IT-programmer tilbydes alle elever til brug i skolen og i hjemmet

AppWriter er et læse- og skrivestøtteværktøj, som fungerer på flere forskellige platforme og enheder. Eleverne logger ind i deres unikke AppWriter profil, uanset om de er hjemme eller i skolen. Brugerprofilen bruges til at indstille AppWriter ved at tilføje ord til en brugerordbog, justere oplæsningsstrategierne samt justere den fonetiske stavning.

Vejledninger til AppWriter findes på [videovejledninger](#)

https://www.youtube.com/channel/UCKC-hiipmtmsHZ0IKiCdNHHLA/playlists?disable_polymer=1

Generelle pædagogiske tiltag:

På alle klassetrin skal lærerne undervisningsdifferentiere. Til dette kan man hente rådgivning hos skolens læsevejleder eller hos den kommunale læsekonsulent. Skolerne har selv gode værktøjer til udredning af læsevanskeligheder og kan give vejledning både i forhold til konkrete tiltag og "vejen videre".

Forskningen peger på, at det for ordblinde elever giver et godt udbytte med længere, intensive forløb (blandt andre Torgesen, 2005). Det er ikke afgørende, om indsatsen ligger i eller uden for klassen, det er heller ikke afgørende, om indsatsen lægges som et læseundervisningsbånd eller som en intensiv indsats uden for skoletiden. **Det afgørende er, at indsatsen har det rigtige indhold og det rigtige niveau, at den er tilstrækkeligt intensiv, og at læreren har tilstrækkelig viden om ordblindhed, samt at indholdet tager udgangspunkt i en grundig undersøgelse af elevens vanskeligheder og nøje følger elevens udvikling.** (Elbro, 2007 og citat 2016⁴).

Når man tilrettelægger intensiv undervisning for ordblinde elever, er det vigtigt, at undervisningen er både hyppig – med 3-5 gange om ugen, og at den omfatter mindst 50-100 timer i alt (Torgesen, 2005). Mindre omfattende programmer på 25-35 timer giver også fremgang, men det er ikke mange elever, der har en fremgang, der på så kort tid bringer dem på niveau med deres klassekammerater⁵.

Elever, der er testet ordblinde med Ordblindetesten, skal tilmeldes "NOTA", som er et landsdækkende tilbud til mennesker, som af forskellige årsager ikke kan læse trykt tekst. Her ligger såvel faglige tekster, undervisningstekster og skønlitterære tekster i elektronisk form således, at de læses op fra computer eller anden elektronisk enhed (telefon/Ipad el.lign.).

⁴ Ordblindhed i grundskolen 2016 – Et inspirationsmateriale. <http://www.emu.dk/modul/ordblindhed-i-grundskolen-ledelse>

⁵ Ordblindhed i grundskolen 2016 – Et inspirationsmateriale.

Hvad nytter?

Det nytter:

Tidlig identificering og tidlig hjælp
Intensivt fonologisk arbejde
IT-støtte
Udfordringer gradueret efter niveau, ikke klasse
Støttende omgivelser
Grundig forklaring -forståelsesramme
Systematik

Det nytter ikke:

At vente, se tiden an
Straf og trusler
Nedsættende bemærkninger som dum og doven
En række alternative behandlinger

DVO screening/Foregribende Dysleksi-screening

1) Indledende screening med non-ord tages af dansklærer i juni 2. klasse.

Resultaterne skrives ind i skema A og afleveres til skolens testlærer/læsevejleder.

2) Individuel undersøgelse: De elever, der har 12 eller færre rigtige non-ord, testes yderligere af skolens testlærer med:

- a) Fonologisk subtraktion
- b) Læsning af ordlister med rigtige ord
- c) Læsning af ordlister med non-ord

Resultaterne skrives ind i skema B.

Husk at det ikke på dette tidspunkt er muligt at udtale sig om, hvorvidt der er tale om dysleksi. Dette kræver en yderligere afdækning (her henvises til køreplan for afdækning af elever i store læse- og skrive vanskeligheder – bilag 2). Husk endvidere at aftale med forældrene, hvis en elev skal testes yderligere individuelt.

1. De elever, der er i risiko mht. dyslektiske vanskeligheder i 2 eller 3 af ovennævnte test ifølge testmaterialets oversigtsskema, bør have særlig opmærksomhed og tilbydes et særligt tilrettelagt kursus (VAKS kursus) på minimum 4 uger á 5 timer.
2. Opfølgende individuel undersøgelse: Ovennævnte elevgruppe testes igen i juni 3. klasse af skolens testlærer med
 - a. Stavning af non-ord
 - b. Fonologisk subtraktion
 - c. Læsning af ordlister med rigtige ord
 - d. Læsning af ordlister med non-ord

Resultaterne skrives ind i skema C

3. De elever, der fortsat viser tegn på dyslektiske vanskeligheder, afdækkes yderligere med henblik på at vurdere deres funktionsniveau. Den yderligere afdækning skal som minimum bestå af en IL-prøve på forventet niveau og en staveprøve på forventet niveau. Derudover kan man med stor fordel supplere med "Testbatteriet" (fra Special Pædagogisk Forlag), Individuel Læseevaluering (Alinea) og/eller Elbros ordlister
4. Disse elevers læse- og staveudvikling følges nøje.

Skema A

Nonordsstavning: Klasse _____ Skole _____ Dato _____

Elevens navn	Antal rigtige

Skema B

Klasse _____ Skole _____ Dato _____

Elevens navn	Fonologisk subtraktion	Højtlesning af rigtige ord	Højtlesning af nonsensord

Skema C

Klasse _____ Skole _____ Dato _____

Elevens navn	Nonordsstavning	Fonologisk subtraktion	Højtlesning af rigtige ord	Højtlesning af nonsensord

Bilag 2

Kommunal Køreplan for testtagning i forbindelse med store læse- og skrivevanskeligheder.

1. Der iagttages en problemstilling på den enkelte skole – i den enkelte klasse
2. Elever med familiemæssig disposition for dysleksi – eller elever, der har haft vanskeligheder i forbindelse med sprogudviklingen, skal have skærpet pædagogisk opmærksomhed. Den tilknyttede tale- hørekonsulent, som har kendskab til barnet fra dagtilbuddet, inddrages i drøftelserne.
3. Skolens relevante ressourcepersoner inddrages i drøftelserne af problemstillingen.
4. Iagttagelsen suppleres med relevante og nye tests (dvs. ikke over 1 år gamle) og deraf følgende handleplan og pædagogiske indsats

Med relevant testmateriale menes de obligatoriske klassetests, de nationale tests og i 2. klasse DVO- screeningen SAMT de individuelle læse- (IL basis, IL mellem eller IL ungdom) og stavetest, taget på elevens forventede niveau.

Der suppleres med DVO- screeningens individuelle del, hvis den indledende tests klares under niveau.

Endvidere **kan** de individuelle tests suppleres med "Testbatteriet", "Elbros Ordlistere", og lign.

Testen **skal** følges op af en skriftlig konklusion om elevens læsestandpunkt (læsestrategier, kompetencer og vanskeligheder). Konklusionen **skal** endvidere indeholde en pædagogisk handleplan. Alle i klasseteamet informeres om testresultatet

5. Hvis det vurderes relevant, tages Ordblindetesten fra UVM i slutningen af 4.klasse. Hvis det ikke allerede er sket, etableres samarbejde med skolens psykolog for at få drøftet mulige kognitive vanskeligheder. Læse- og tale-hørekonsulenten kan evt. inddrages. Forældrene inddrages altid i forløbet før testen og informeres om testresultatet. Tilbage meldingen til elev og forældre bør ikke kun basere sig på Ordblindetestrapporten, men bør suppleres af testvejlederens faglige overvejelser og konklusioner, herunder information om opfølgning på testen. Den specialpædagogiske handleplan skal i videst mulig omfang udarbejdes i dialog med forældrene samt drøftes og konfirmeres i samråd med elevens dansklærer. Dansklærer og testvejleder informerer klasseteamet om elevens ordblinddevanskeligheder og med baggrund i den individuelle handleplan, aftaler klasseteamet fælles mål og retningslinjer for elevens fortsatte undervisning

Bilag 3

Kort vejledning til skolerne i Slagelse Kommune vedr. 'Ny national ordblindetest' og overgang til ungdomsuddannelser

Ordblindetesten

Den nationale ordblindetest kan identificere elever og studerende med ordblindhed på tværs af uddannelser og kan tages, når der er mistanke om ordblindhed, dog tidligst i slutningen af 3. klasse.

Skolelederens ansvar

Det er skolelederens ansvar at have et beredskab, som gør det muligt at vurdere en elevs undervisningsmæssige behov, hvor der kan være anledning til bekymring.

Anbefalingen er, at skolelederen udpeger skolens læsevejleder med kompetence til at undersøge og vurdere læsevanskeligheder til testvejleder.

Opbevaring af testresultatet

Testresultatet opbevares elektronisk i et lukket system, som kun kan tilgås af skolen og kommende uddannelsesinstitutioner. Resultatet af testen opbevares i 15 år, så det er tilgængeligt, mens eleven er i uddannelsessystemet.

Datasikkerhed

Det kræver samtykke at videregive oplysninger om ordblindhed mellem skoler, selvom det er internt i kommunen. Det skyldes, at der er tale om to forskellige institutioner.

Ordblindhed er en følsom personoplysning jf. persondataloven.

Det kræver ligeledes samtykke at indhente Ordblindetestrapporten i forbindelse med skoleskift – også internt i kommunen. Begrundelsen er den samme som ovenfor.

Før testning skal elevens forældre underskrive en bemyndigelseserklæring, som opbevares på skolen efter gældende regler i persondataloven.

Opfølgning på Ordblindetesten

Testen scores i tre kategorier: 1) Ikke vanskeligheder 2) Vanskeligheder med fonologisk kodning 3) Ordblind

Det er afgørende, at der bliver fulgt op på testen, uanset hvilken kategori eleven scorer i.

Det er særlig vigtigt at følge op på de elever, som scorer i kategorien: Ordblind. Her udarbejdes en specialpædagogisk handleplan i videst mulig omfang i samarbejde med forældrene. Elever, som scorer i kategorierne: Ikke vanskeligheder eller vanskeligheder med fonologisk kodning skal også følges, da der kan være tale om andre læsevanskeligheder, som kræver en indsats.

Brug af Ordblindetesten I slutningen af 2. klasse screenes alle elever for ordblindhed med DVO-testen. Elever i risiko for ordblindhed bør efterfølgende tilbydes intensiv undervisning i skriftsprogets lydprincip, fx VAKS. Se <https://www.youtube.com/watch?v=qSzsEJM4q2I>

I slutningen af 3. klasse screenes disse elever igen med den individuelle DVO-test.

Elever, som fortsat er i risiko for ordblindhed, testes med Ordblindetesten.

Senere i skoleforløbet bør de elever, som ikke blev opdaget ved DVO-screeningen, og som viser tegn på ordblindhed, testes med Ordblindetesten.

Bemærk: Ordblindetesten er ikke afprøvet på elever med nedsat hørelse eller nedsat syn, så inden man anvender Ordblindetesten, skal man sikre sig, at eleven ikke har problemer inden for et af disse områder.

Testning i 8.klasse

Forud for elevernes overgang fra folkeskolen - gennemgår testvejlederen sammen med klasselæreren klassens elever og overvejer, om alle relevante elever er testet, hvis der er tvivl, testes eleven. Testvejleder ajourfører senest 1. november listen med ordblinde elever i 8. klasse. Skolen sørger for, at UU-vejlederen får listen, som supplement til UPV(uddannelsesparathedsvurderingen)

Overgang til ungdomsuddannelser 9.-10. klasse

Testvejlederen ajourfører senest 1. november listen med ordblinde elever i 9 -10. klasse. Skolen sørger for, at UU-vejlederen får listen over ordblinde elever i 9. og 10. klasse, så oplysningerne kan indføres i elevens uddannelsesplan og modtagende institution kan søge specialpædagogisk støtte via SPS (deadline 1. december) Se øvrige oplysninger:

<http://ordblindetest.nu/vejleder>

**UNDERVISNINGS
MINISTERIET**

ORDBLINDETESTEN
TESTVEJLEDER

Login via:

UNI•Login

Relevante dokumenter

- Bemyndigelseserklæring
- Ordblindetestvejledning
- Support
- Teknisk rapport om Ordblindetesten
- Vejledning til UNI-Login for institutioner, der allerede bruger UNI-Login
- Vejledning til UNI-Login for institutioner, der ikke i forvejen bruger UNI-Login
- Vejledning til NemID via UNI-Login
- Vejledning om tilknytning af elev eller studerende fra anden institution